

GGY218 Kırsal Ekonomi ve Kırsal Alan Yönetimi

Prof. Dr. Harun TANRIVERMİŞ - Doç. Dr. Yeşim ALİEFENDİOĞLU

Ankara Üniversitesi Uygulamalı Bilimler Fakültesi Gayrimenkul Geliştirme ve Yönetimi Bölümü

İstatistiksel Bölge Birimleri Sınıflandırması (NUTS)

AB'ne detaylı veriler sunmak üzere Eurostat (Avrupa Birliği İstatistik Ofisi) tarafından 1970'li yılların ortalarında oluşturulan İstatistik Bölge Birimleri Sınıflandırmasının (IBBS) temel amacı; bölgesel tabanlı olacak şekilde istatistikleri toplamak, sosyo-ekonomik analizler yapmak ve topluma yönelik bölgesel politikaların çerçevesini oluşturmak.

SIRA NO	DÜZEY 1	DÜZEY 2	DÜZEY 3
1	İstanbul	İstanbul Alt Bölgesi	İstanbul
2	Batı Anadolu	Ankara Alt Bölgesi	Ankara
		Konya Alt Bölgesi	Konya, Karaman
3	Doğu Marmara	Bursa Alt Bölgesi	Bursa, Eskişehir, Balıkesir
		Kocaeli Alt Bölgesi	Kocaeli, Sakarya, Düzce, Bolu, Yalova
4	Ege	İzmir Alt Bölgesi	İzmir
		Aydın Alt Bölgesi	Aydın, Denizli, Muğla
5	Batı Marmara	Manisa Alt Bölgesi	Manisa, Afyon, Kütahya, Uşak
		Tekirdağ Alt Bölgesi	Tekirdağ, Edirne, Kırklareli
		Balıkesir Alt Bölgesi	Balıkesir, Çanakkale
6	Akdeniz	Antalya Alt Bölgesi	Antalya, Isparta, Burdur
		Adana Alt Bölgesi	Adana, Mersin
		Hatay Alt Bölgesi	Hatay, Kahramanmaraş, Osmaniye
7	Batı Karadeniz	Zonguldak Alt Bölgesi	Zonguldak, Karabük, Bartın
		Kastamonu Alt Bölgesi	Kastamonu, Çankırı, Sivas
		Samsun Alt Bölgesi	Samsun, Tokat, Çorum, Amasya
8	Orta Anadolu	Kırıkkale Alt Bölgesi	Kırıkkale, Akşehir, Niğde, Nevşehir, Kırşehir
		Kayseri Alt Bölgesi	Kayseri, Sivas, Yozgat
9	Doğu Karadeniz	Trabzon Alt Bölgesi	Trabzon, Ordu, Giresun, Rize, Artvin, Gümüşhane
10	Güneydoğu Anadolu	Gaziantep Alt Bölgesi	Gaziantep, Adıyaman, Kahır
		Şanlıurfa Alt Bölgesi	Şanlıurfa, Diyarbakır
		Mardin Alt Bölgesi	Mardin, Batman, Şırnak, Siirt
11	Orta Anadolu	Malatya Alt Bölgesi	Malatya, Elazığ, Bingöl, Tunceli
		Van Alt Bölgesi	Van, Muş, Bitlis, Hakkari
12	Kuzeydoğu Anadolu	Erzurum Alt Bölgesi	Erzurum, Erzurum, Bayburt
		Ağrı Alt Bölgesi	Ağrı, Kars, Iğdır, Ardahan

BÜYÜKŞEHİRLER VE KIRSAL ALANLAR

□ 6360 Sayılı Kanun uygulamasından sonra yerel yönetim birimlerinin güncel durumu:

İl sayısı	81	Büyükşehir Belediyesi Sayısı	30
İlçe sayısı	921	İl Belediyesi Sayısı	51
Mahalle sayısı	32.002	Büyükşehir İlçe Belediyesi Sayısı	519
Köy sayısı	18.336	İlçe Belediyesi Sayısı	402
Bağlı sayısı*	23.946	Belde Belediyesi Sayısı	396
		Toplam Belediye Sayısı	1398

□ 30 büyükşehirde kapanan il özel idaresi yerine Valilik Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlığı (YİKOB)* adıyla kamu tüzelkişisinin kurulması

□ Büyükşehir belediyelerinde tarım ve kırsal kalkınma dairesinin kurulması ve görevleri – Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığının görev ve yetki alanları ile çatışma

□ 30 büyükşehirde 5355 sayılı Mahalli İdare Birlikleri Kanununa göre kurulan köye hizmet götürme birliğinin kaldırılması

□ 30 büyükşehirde kapatılan il özel idaresi, belde belediyesi ve mahalleye dönüşen köylerin taşınır, gayrimenkul, borç, alacak ve personel devir işlemleri ve sonuçları

(*) Bağlı sayısı: Köylere bağlı mezra ve kom gibi alt yerleşim birimleri

BÜYÜKŞEHİRLER VE KIRSAL ALANLAR

- 6360 Sayılı Kanun Uygulaması:
- Kanun ile yalnızca büyükşehir belediyesi olan illerde değil, diğer illerde de 559 belediyenin nüfusunun 2000'in altına düşmesi nedeni ile kapatılması sağlanmıştır.
- Yalnızca nüfus kriterini esas alan bir düzenleme yapılmış. Bu düzenleme, hizmetin yerelden sağlanması ve toplumun kararlara katılması açısından büyük dengesizliklere neden olabilir. Burada yüzölçümü, merkezi yerleşimlere uzaklık, hizmetlere erişim gibi kriterlerin ana belirleyici olması gerekirdi.

BÜYÜKŞEHİRLER VE KIRSAL ALANLAR

☐ 6360 Sayılı Kanun Uygulaması:

☐ Md.1: Tüzel kişilikleri kaldırılan belediye ve köylerin personeli, her türlü taşınır ve taşınmazları, hak, alacak ve borçları, komisyon kararıyla ilgisine göre bakanlıklara, büyükşehir belediyesi, bağlı kuruluşu veya ilçe belediyesine devredilir. Belediye ile mahalleye dönüştürülen köyün ilişkileri her an gerilebilir, yerelde yeni anlaşmazlıklar ortaya çıkabilecek ve taşınmazların kullanımında öncelik, hiyerarşik sorunlar ortaya çıkabilecektir.

☐ Md.7: "Büyükşehir ve ilçe belediyeleri tarım ve hayvancılığı desteklemek amacıyla her türlü faaliyet ve hizmette bulunabilirler".

☐ Md.3: İlçe belediyeleri veya ilçe belediyelerinin talep etmeleri hâlinde büyükşehir belediyeleri tüzel kişiliği kaldırılarak mahalleye dönüşen köylerde yapılacak ticari amaç taşımayan yapılar için yürürlükteki imar mevzuatı doğrultusunda yörenin geleneksel, kültürel ve mimari özelliklerine uygun tip mimari projeler yapar veya yaptırır. Yerel doku ve kültürün korunmasına katkı yapacak bir düzenleme – konut ve tarım yapılarının durumu

BÜYÜKŞEHİRLER VE KIRSAL ALANLAR

❑ 6360 Sayılı Kanun Uygulaması:

❑ 6360 Sayılı Kanun ile Büyükşehir sınırlarına dahil edilen köylerde yaşayanlar içme suyu, atık su gideri, altyapı yatırımları ve benzerleri için zamanla bedel, katılım payı ile emlak vergisi ve DASK poliçesi gibi adlarla yeni harcama kalemleri ile karşılaşacaklar.

❑ Artan yaşam giderleri zaman içinde metropol alandaki fiyatlar düzeyine ulaşarak gittikçe kırsal alan daha yüksek maliyetli bir yaşam alanına dönüşebilir. Kırsala yönelik hizmetler büyükşehir değerleri üzerinden belirlenecek olup, zaten yoksulluk kırsalda kronikleşmiş, bu hizmet sunumu yaklaşımı ile daha da yüksek maliyetler çıkacak. Bu durumda yeni bir kırsaldan kentlere göç dalgası ile karşılaşabilme riski artış gösterir mi?

BÜYÜKŞEHİRLER VE KIRSAL ALANLAR

- 6360 Sayılı Kanun Uygulaması:
- İkili mahalle yapısı – 2924 sayılı Orman Köylülerinin Kalkınmalarının Desteklenmesi Hakkında Kanundan yararlanan kırsal mahallerin varlığı
- Md.16: “Mevzuatla orman köyleri ve orman köylüsüne tanınan hak, sorumluluk ve imtiyazlar orman köyü iken mahalleye dönüşen yerler için devam eder. Bir belediyeye katılarak mahalleye dönüşen köy, köy bağılısı ve belediyelerce kullanılan mera, yaylak, kışlak gibi yerlerden bu mahalle sakinleri ve varsa diğer hak sahipleri 25/2/1998 tarihli ve 4342 sayılı Mera Kanunu hükümleri çerçevesinde yararlanmaya devam eder.”
- Kanun uygulaması ile birleştirilen köy ve mahallelerde mera, yaylak, kışlak gibi arazilerden kimler nasıl ve ne kadar yararlanacak? Bu durumda yeni anlaşmazlıkların ortaya çıkmasına neden olabilir?

BÜYÜKŞEHİRLER VE KIRSAL ALANLAR

- 6360 Sayılı Kanun Uygulaması:
- 30 büyükşehirde tarımsal faaliyetler ve özellikle hayvancılık faaliyetlerinin sürdürülebilirliği ve etkileri
- 24/4/1930 tarih ve 1593 sayılı Umumi Hıfzıssıhha Kanunu – Md. 246: «Yirmi binden fazla nüfusu olan şehirlerde umumi caddelerde veya belediyelerce tayin edilecek mıntakalar içinde hayvan ahır bulundurulması memnudur».
- Birçok büyükşehir ilçe belediyesi ve mahallelerinde hayvancılık ve bitkisel üretim temel gelir ve istihdam kaynağı – sürdürülebilirlik?
- Tarım – çiftlik – kırsal turizm olanaklarının geliştirilmesi
- Yeni gelir kaynaklarının oluşturulması – göçün durdurulması ve kırsal yaşam olanaklarının iyileştirilmesi.